

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

26.06.2020 № 6609/16/7-20
на № _____

**Голові Верховної ради України
Разумкову Д. О.**

Шановний Дмитре Олександровичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), розглянула запит народного депутата України Куницького О. О. від 20.05.2020 № III-050, оголошений на засіданні Верховної Ради України 05 червня 2020 року, до листа Першого заступника Голови Верховної Ради України від 05.06.2020 № 11/10-804, надісланий до НКРЕКП листом Прем'єр-міністра України Д. Шмигала від 18.06.2020 № 24559/1/1-20, та надісланий листом Першого заступника Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука від 05.06.2020 № 11/10-805, та повідомляє, що відповідь з питань, порушених у вказаному запиті, народному депутату Куницькому О. О. було надано листом НКРЕКП від 26.06.2020 № 6608/16/7-20 (копія додається).

Додаток на 7 арк. у 1 прим.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@necr.gov.ua. веб-сайт: www.necr.gov.ua

26.06.2020 № 6608/16/7-20
на № _____

**Народному депутату України
Купицькому О. О.**

вул. Грушевського, буд. 5, м. Київ, 01008

Шановний Олександр Олександровичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 18.06.2020 № 24559/1/1-20 розглянула пропозиції, наведені у зверненні ГО «Союз споживачів Харківської області» від 08.01.2020 № 19/36, доданому до Вашого депутатського запиту від 20.05.2020 № III-050, оголошеного на засіданні Верховної Ради України 05 червня 2020 року та надісланого до НКРЕКП листом Першого заступника Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука від 05.06.2020 № 11/10-805, та у межах компетенції повідомляє.

Щодо пропозицій ГО «Союз споживачів Харківської області», спрямованих на врегулювання процедури експертизи засобів вимірjuвальної техніки

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

НКРЕКП здійснює свою діяльність на підставі, зокрема Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Положеннями статті 41 Закону передбачено, що Регулятор затверджує кодекс газорозподільних систем за результатами консультацій із суб'єктами ринку природного газу. Кодекс газорозподільних систем повинен містити

0078042

положення, зокрема, щодо правил обліку природного газу (у тому числі приладового).

На виконання статті 41 Закону постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 затверджено Кодекс газорозподільних систем (далі – Кодекс ГРМ), розділом X якого встановлені норми щодо особливостей приладового обліку природного газу.

Так, у пункті другого пропозицій ГО «Союз споживачів Харківської області» запропоновано доповнити Кодекс ГРМ новим розділом «Права, обов'язки та відповідальність Оператора ГРМ та споживача в частині проведення експертизи ЗВТ та пломб».

Разом з тим, зазначаємо, що положеннями глави 10 розділу X Кодексу ГРМ визначено порядок проведення експертизи ЗВТ та пломб, а саме:

алгоритм дій під час зняття/направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу та складання протоколу щодо направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу;

обов'язок оператора ГРМ щодо створення комісії з проведення експертизи ЗВТ та/або пломби;

права сторін щодо вибору ким саме буде здійснюватися така експертиза (комісією з проведення експертизи ЗВТ та пломб, яка затверджується наказом Оператора ГРМ, або суб'єктом судово-експертної діяльності, діяльність якого регулюється Законом України «Про судову експертизу»);

відповідальність за своєчасну доставку ЗВТ та/або пломби на експертизу, цілісність пломби, встановленої на пакеті (тарі); обов'язок споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) бути присутнім під час проведення експертизи;

алгоритм дій щодо проведення комісією експертизи та складання відповідного Акта;

права сторін щодо додаткового залучення до участі у проведенні експертизи представників виробника ЗВТ чи виробника пломби тощо.

При цьому у зверненні ГО «Союз споживачів Харківської області» відсутні конкретні пропозиції щодо того, які саме права, обов'язки та відповідальність Оператора ГРМ та споживача необхідно додати до положень нового розділу Кодексу ГРМ.

Разом з цим щодо пунктів третього та четвертого пропозицій ГО «Союз споживачів Харківської області» повідомляємо, що відповідно до пункту 4 глави 1 розділу I Кодексу ГРМ експертиза засобу вимірювальної техніки/експертиза пломб – комплекс заходів, які здійснюються комісією з проведення експертизи ЗВТ та пломб, яка затверджується наказом Оператора ГРМ, або суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється Законом України «Про судову експертизу», з метою отримання даних щодо відповідності засобу вимірювальної техніки/пломб параметрам, визначеним їх виробниками, умовам монтажу та експлуатації, їх цілісності чи відповідності метрологічним характеристикам, а також пересвідчення у відсутності інших ознак впливу на засіб вимірювальної техніки/пломбу, які

можуть свідчити про втручання в засіб вимірювальної техніки/пломбу та викривлення результатів вимірювання.

Положеннями глави 10 розділу X Кодексу ГРМ передбачено, що після зняття ЗВТ та/або пломби, пломбувального матеріалу, на якому встановлено пломбу, чи гвинта, на якому закріплено пломбувальний матеріал представник Оператора ГРМ складає протокол щодо направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу (по одному екземпляру для кожної сторони), в якому чітко зазначає:

- 1) поштову адресу місця проведення експертизи;
- 2) дату та орієнтовний час проведення експертизи (у випадку проведення експертизи ЗВТ та/або пломби суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється Законом України «Про судову експертизу», Оператор ГРМ зазначає кінцевий строк, до якого має бути передано ЗВТ та/або пломбу до такого суб'єкта);
- 3) контактний телефон особи Оператора ГРМ (для уточнення інформації щодо проведення експертизи);
- 4) сторону, відповідальну за доставку ЗВТ та/або пломби на експертизу;
- 5) дату останньої повірки ЗВТ.

У разі відмови споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) від поставлення підпису в протоколі про направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу про це в протоколі робиться відповідний запис, а його другий екземпляр надсилається поштою.

Експертизу ЗВТ та/або пломби проводить комісія, до складу якої має входити не менше трьох представників Оператора ГРМ зі складу інженерно-технічного персоналу та юристів.

Під час обстеження пломби та/або ЗВТ комісія перевіряє ознаки, зазначені в протоколі. Результати огляду заносять до акта експертизи ЗВТ.

За рішенням комісії може здійснюватися додаткова експертиза пломби чи ЗВТ у частині дослідження матеріалів, речовин, з яких виготовлений ЗВТ чи пломба, відповідними органами та установами, передбаченими законодавством.

Результати огляду фіксуються в акті експертизи. Акт експертизи підписується всіма членами комісії, а також споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) або його уповноваженою особою. Якщо споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) або його уповноважена особа чи член комісії мають окрему думку з приводу експертизи, вона має бути відображена в акті експертизи.

У разі відмови від підпису будь-кого з членів комісії або споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) чи уповноваженої ним особи в акті експертизи про це робиться відповідний запис.

Акт експертизи реєструється у журналі реєстрації актів експертизи Оператора ГРМ. Журнал повинен бути прошитий, скріплений печаткою (за наявності) Оператора ГРМ.

У випадку проведення експертизи ЗВТ та/або пломби суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється Законом України «Про судову експертизу», вимоги, викладені у пунктах 3 - 5, 7 та 8 цієї глави, не застосовуються, а експертиза ЗВТ та/або пломби проводиться в установленому законодавством порядку суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється Законом України «Про судову експертизу» та які мають відповідну кваліфікацію.

При цьому витрати, пов'язані з проведенням такої експертизи, мають бути компенсовані їх ініціатором, а якщо за результатами експертизи ЗВТ та/або пломби буде підтверджено факт несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, витрати, пов'язані з проведенням такої експертизи, та інші витрати, передбачені пунктом 8 глави 9 цього розділу Кодексу, компенсуються за рахунок споживача (сторони, відповідальної за збереження ЗВТ).

Таким чином, питання, зазначені у пунктах 3 та 4 пропозицій ГО «Союз споживачів Харківської області» врегульовані положеннями Кодексу ГРМ.

Крім того, положеннями Кодексу ГРМ встановлено право як споживача, так і Оператора ГРМ, щодо направлення ЗВТ та/або пломби на проведення експертизи суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється Законом України «Про судову експертизу», а також врегульовано питання щодо відшкодування витрат, пов'язаних з проведенням такої експертизи (*пункт 9 глави 10 розділу X Кодексу ГРМ*).

Окремо зазначаємо, що Кодекс ГРМ визначає взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу (у тому числі споживачами природного газу), а також визначає правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем.

На виконання вимог Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201, Кодекс ГРМ розміщено на веб-сайті Оператора ГРМ. Крім цього, зазначений нормативно-правовий акт також розміщено на офіційному веб-сайті НКРЕКП та у вільному доступі в мережі Інтернет.

Отже, суб'єкти ринку природного газу, зокрема споживачі природного газу, на яких розповсюджується дія зазначеного Кодексу ГРМ, мають вільний доступ до зазначеного документу з метою ознайомлення з обсягом своїх прав та обов'язків та відповідальності у відносинах з оператором ГРМ, у том числі у частині проведення експертизи ЗВТ та пломб.

Додатково зазначаємо, що на сьогодні є чинним Положення про проведення експертизи лічильників газу, установлених у споживачів і призначених для обліку природного газу в побуті, затверджене наказом Міністерства палива та енергетики України від 27.12.2005 № 619, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 20.01.2006 за № 53/11927.

Щодо пункту п'ятого пропозицій ГО «Союз споживачів Харківської області»

У зазначеному пункті ГО «Союз споживачів Харківської області» пропонує здійснювати проведення експертної або позачергової повірки у разі виникнення у комісії з проведення експертизи спірних питань щодо метрологічних характеристик, придатності до застосування і правильності експлуатації ЗВТ.

Разом з тим, відповідно до положень пункту 10 глави 10 розділу X Кодексу ГРМ після проведення експертизи ЗВТ проводиться його позачергова повірка відповідно до Порядку проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08 лютого 2016 року № 193 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 лютого 2016 року за № 278/28408.

Отже, чинною редакцією Кодексу ГРМ передбачено обов'язкове проведення позачергової повірки ЗВТ після проведення його експертизи. Таким чином, внесення змін, запропонованих «Союз споживачів Харківської області» є недоцільним.

Щодо питання участі на постійній основі у складі комісії з проведення експертизи представника територіального органу Регулятора зазначаємо, що пунктом 3 глави 10 розділу X Кодексу ГРМ встановлено обов'язок Оператора ГРМ офіційним листом запросити для участі на постійній основі у складі комісії по одному уповноваженому представнику від метрологічної організації та територіального органу Регулятора

Крім того, зазначеним пунктом також передбачено право сторін (споживача або Оператора ГРМ) залучати до проведення експертизи додатково представників виробника ЗВТ чи виробника пломби, чий уповноважений особи при собі повинні мати документ, який посвідчує їх особу, та оригінал листа від виробника за підписом керівника, завірений печаткою (за наявності), в якому чітко зазначені уповноважені від виробника особи для участі в експертизі та їх кваліфікація.

Разом з тим, існують випадки, коли у зв'язку зі значним навантаженням на територіальні органи НКРЕКП, що пов'язане, зокрема, зі значною кількістю планових та позапланових перевірок, розглядом звернень та скарг на дії суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у працівників територіальних органів НКРЕКП фізично відсутня можливість брати участі у кожному засіданні комісії з проведення експертизи ЗВТ та пломб.

Одночасно повідомляємо, що НКРЕКП на постійній основі проводить заходи, направлені на вдосконалення положень актів вторинного законодавства прийнятих на виконання вимог Закону України, аналіз проблемних питань, які виникають при застосуванні нормативно-правових актів та опрацьовує можливі шляхи їх вирішення, зокрема, шляхом внесення змін до нормативно-правових актів НКРЕКП з дотриманням балансу інтересів всіх суб'єктів ринку природного газу.

Щодо необхідності здійснення розрахунків за природний газ відповідно до його теплотворності

Перехід ринку природного газу на використання одиниць енергії при здійсненні розрахунків за спожитий природний газ, є важливим кроком для виконання Україною вимог Директиви 2006/32/ЄС та Регламенту (ЄС) № 715/2009.

Відповідно до положень пункту 3 глави 1 розділу IX Кодексу ГРМ об'єм природного газу в точках комерційного обліку має бути приведений до стандартних умов та переведений в одиниці енергії (обсяг) згідно з розділом XV цього Кодексу.

Для підвищення ефективності споживання природного газу та надання можливості споживачам оцінити власне газоспоживання у порівнянні з користуванням електричною енергією і обрати найбільш прийнятний та економічно вигідний ресурс для забезпечення своїх потреб, 26.01.2017 було прийнято постанову НКРЕКП № 84 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо запровадження на ринку природного газу використання одиниць енергії» (далі – Постанова), якою внесені зміни, зокрема до Кодексу ГРМ, у частині доповнення новим розділом XV, яким встановлено порядок перерахунку об'єму природного газу в його обсяг, визначений в одиницях енергії.

Положеннями Постанови встановлено, що Оператори ГРМ мають додатково передбачити у платіжних документах споживачів за послуги з розподілу природного газу, а також в особистому кабінеті споживача інформацію про розмір коефіцієнту приведення до стандартних умов (якщо вузол обліку природного газу споживача не приводить в автоматичному режимі об'єм природного газу до стандартних умов), розмір середньозваженої вищої теплоти згоряння за розрахунковий період, а також обсяг енергії спожитого природного газу (за трьома одиницями виміру: кВт·год, Гкал, МДж).

Таким чином, НКРЕКП підтримує запровадження на ринку обліку природного газу та розрахунків за нього в енергетичних одиницях. Кодексом ГРМ передбачено порядок перерахунку об'єму природного газу в його обсяг, визначений в одиницях енергії, а також споживачам надана можливість у своїх платіжних документах інформативно ознайомитись з обсягами використаного природного газу, у тому числі, в одиницях енергії.

Разом з цим на сьогодні існують перепони для повномасштабного переходу ринку природного газу на розрахунки в одиницях енергії, подолання яких потребує затвердження (внесення змін) до нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади, зокрема, важливим аспектом є розробка і затвердження технічних регламентів щодо визначення якості природного газу та порядку проведення оцінки відповідності приладів обліку.

При цьому згідно з положеннями частини третьої статті 18 Закону вимоги до складових частин вузла обліку природного газу, правил експлуатації приладів обліку, порядку вимірювання обсягів та визначення

якості природного газу визначаються технічними регламентами та нормами, правилами і стандартами, що встановлюються і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі.

Відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 17.06.2020 № 507, Міненерго є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у нафтогазовому комплексі.

Таким чином, перехід ринку природного газу на розрахунки в енергетичних одиницях, можливий після виконання Міненерго вимог Закону України «Про ринок природного газу», у частині розробки та затвердження технічних регламентів щодо визначення якості природного газу.

Слід зазначити, що Верховною Радою України 16 червня 2020 року прийнято в першому читанні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження на ринку природного газу обліку та розрахунків за обсягом газу в одиницях енергії», (реєстр. № 2553 06.12.2019), який передбачає комплексний підхід до переходу ринку природного газу на використання одиниць енергії при здійсненні розрахунків за спожитий природний газ.

НКРЕКП у встановленому порядку були надані Міністерству енергетики України та Комітету Верховної ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг зауваження до цього законопроекту, які потребують врахування.

Принадно інформуємо, що НКРЕКП відкрита до співпраці та прийме участь у заходах, направлених на продовження реформування ринку природного газу.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк

Апарат Верховної Ради України
КАРТКА ДОКУМЕНТА

133004

Кореспонденти Тарасюк В. В. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (всього 2)

Вид документа Відповідь на депутатський запит

Вих. № та дата кореспондента № ДСК 6609/16/7-20 від 26.06.2020

Реєстр. № та дата реєстрації 97883 від 07.07.2020

Арк./прим. 10/1

Стислий зміст На №11/10-804 Депутатський запит народного депутата України Куницького О.О. щодо вдосконалення процедур експертизи лічильників газу"

Проходження документа (особа, у якої є позначка «Оригінал»)	Дата передачі оригіналу ВСК	Дата отримання оригіналу	Підпис